

УДК 657

Лучик Г.М.
аспірант

Буковинського фінансово-економічного університету

**ХАРАКТЕРИСТИКА КРИТЕРІЇВ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ
У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЯКІСНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БАЗИ ДЛЯ УПРАВЛІННЯ****CHARACTERISTIC CRITERIA OF ACCOUNTING
AND ANALYTICAL INFORMATION IN PROVIDING QUALITY
INFORMATION BASE FOR MANAGEMENT****АНОТАЦІЯ**

У статті розроблено характеристику вимог до обліково-аналітичної інформації у розрізі економічних, юридичних і психологічних критеріїв з метою прийняття ефективних управлінських рішень. Економічні критерії розкрито через кількісні, якісні та ціннісні вимоги, вони дають можливість проаналізувати фінансові показники діяльності аграрного підприємства. Юридичні та психологічні критерії розкрито як основний інструментарій у забезпеченні ефективної організації управління на основі нефінансових показників інтегрованої звітності. Сформовані критерії підвищують рівень якості обліково-аналітичного інформаційного забезпечення та ефективність прийняття управлінських рішень суб'єктами господарювання.

Ключові слова: обліково-аналітична інформація, система бухгалтерського обліку, управлінські рішення, обліково-аналітичне інформаційне забезпечення, система управління.

АННОТАЦИЯ

В статье разработана характеристика требований к учетно-аналитической информации в разрезе экономических, юридических и психологических критериев для принятия эффективных управленческих решений. Экономические критерии раскрыты через количественные, качественные и ценностные требования, они дают возможность проанализировать финансовые показатели деятельности аграрного предприятия. Юридические и психологические критерии раскрыты как основной инструментариум в обеспечении эффективной организации управления на основе нефинансовых показателей интегрированной отчетности. Сформированные критерии повысят уровень качества учетно-аналитического информационного обеспечения и эффективность принятия управленческих решений субъектами хозяйствования.

Ключевые слова: учетно-аналитическая информация, система бухгалтерского учета, управленческие решения, учетно-аналитическое информационное обеспечение, система управления.

ANNOTATION

In the article the description of the requirements for accounting and analytical information in terms of economic, legal and psychological criteria to take effective management decisions. Economic criteria revealed through quantitative, qualitative and value requirements make it possible to analyze the financial performance of agricultural enterprises. Legal and psychological criteria disclosed as major tools in ensuring the effective management organization based on non-financial indicators integrated reporting. Formed criteria enhance the quality of accounting and analytical information provision and effectiveness of management decision-making entities.

Keywords: accounting and analytical information system of accounting, management decisions, accounting and analytical information security management system.

Постановка проблеми. Важливе місце у системі прийняття управлінських рішень посідає обліково-аналітична інформація, однак її цінність буде зводитися до нуля, якщо вона не буде якісною та придатною для використання в

управлінні. Для організації інформаційних потоків на підприємстві існують принципи, дотримання яких передбачає його раціоналізацію та відповідність встановленим вимогам до обліково-аналітичного забезпечення. До них науковці відносять: формування інформаційних потреб користувачів; встановлення способів і методів задоволення сформованих інформаційних потреб; ефективне максимальне використання первинної інформації для розрахунку системи аналітичних показників при мінімальних затратах часу та праці; розробка ефективних моделей управлінських рішень на основі результатів застосування аналітичних процедур.

Дотримання вищезазначених принципів організації раціонального обігу обліково-аналітичної інформації на підприємстві дасть змогу забезпечити належний рівень відповідності інформаційного забезпечення встановленим до нього вимогам, у тому числі і якості. Тому для забезпечення менеджменту ефективними управлінськими рішеннями до інформації бухгалтерського обліку необхідно сформулювати вимоги, яким вона повинна відповідати.

При цьому інформація, яка необхідна для прийняття ефективного оперативного чи стратегічного рішення, повинна відповідати усім встановленим вимогам, інакше вона втратить свою загальну актуальність. Варто зазначити, що сучасний розвиток світової економіки ставить перед підприємством усе більше вимог у сфері управління, що стосуються ефективності прийняття управлінських рішень. На практиці ці рішення повинні обґрунтовуватися інформаційними даними сучасний стан та результати діяльності підприємства. Тому сучасні вимоги акцентують увагу менеджерів не тільки на кількості інформації, яка необхідна для прийняття рішень, а і на її якості, цінності та корисності. Аналітики обирають із великого масиву інформації саме ту, яка призведе до ефективного прийняття рішення, що у свою чергу вплине на збільшення результатів діяльності підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання якісних вимог до інформації у системі управління досліджували вітчизняні та зарубіжні учені, а саме: Г.Г. Азгальдов, В.С. Волошин, В.П. Гринь, В.В. Дрей, В.М. Жук, Г.Г. Кірей-

цев, С.М. Кісіль, Р.О. Костирко, Д.В. Лисенко, Б.І. Мороз, С.І. Ожегов, М.А. Проданчук, В.К. Савчук, В.В. Свиридов, І.В. Сіменко, Н.М. Чигасова, Г.П. Шанкин.

Мета статті полягає у науково-теоретичному, організаційно-методичному та практичному обґрунтування характеристики критеріїв до обліково-аналітичної інформації у забезпеченні формування якісної інформаційної бази для управління.

Виклад основного матеріалу. Для будь-яких видів і форм обліково-аналітичної інформації можна сформулювати спільні вимоги, яким повинна відповідати інформація через визначення її кількості, якості, цінності та корисності.

Кількість – це характеристика однорідності об'єкту, котрий має свою величину, зовнішня визначеність предмета, яка вже не є тотожною з буттям, «байдуже» до їх якості [4, с. 50].

До кількісних характеристик належать:

– повнота – необхідна і достатня кількість інформації для прийняття рішення;

– достатність – кількість інформації, достатня для вирішення поставленого вузького завдання.

У процесі розвитку економіки та системи управління зокрема вчені так і не визначили чіткого розмежування поняття «цінності» та поняття «корисності» інформації. Аналізуючи систему вимог до інформації, можна стверджувати, що для системи управління важливим є розмежування поняття «цінності» та поняття «корисності», а не їх ототожнення. Поняття «цінність» є ширшим, а ніж поняття «корисність», при цьому одне включає інше, під цінністю можна розуміти важливість, значимість, користь, корисність чого-небудь, вона виявляється у тому випадку, якщо вона сприяє досягненню мети, що стоїть перед її споживачем на ринку.

Цінність інформації – це властивість відносна: одна і та ж інформація має різну цінність для різних споживачів. Цінність інформації виражається, як правило, відповідно до свого цільового призначення та може бути реалізована тільки в рамках певної інформаційної системи. Цінність документованої інформації може бути виміряна ступенем наближення до мети або ж величиною заощаджених ресурсів.

У процесі прийняття управлінських рішень, цінність інформації визначається ступенем впливу на результат та рівнем досягнення поставленої мети [3, с. 42]. Крім того, цінність є лише властивістю інформації поряд з достовірністю та актуальністю і визначається корисністю та здатністю забезпечувати користувачів необхідними умовами для досягнення цілей та вирішення поставлених завдань.

Вчені В.В. Свиридов, Б.І. Мороз, Г.П. Шанкин поняття «цінність» не виділяють як окрему вимогу до економічної інформації, основною якісною характеристикою інформації, яка пов'язана безпосередньо з ефективністю її використання, вважається цінність інформації. Саме цінність інформації повинна лежати

в основі оцінки ефективності використання управлінської інформації у процесі прийняття управлінських рішень на підприємстві.

Проте статус «цінна» інформація може набути, якщо вона володіє рядом другорядних якісних характеристик, наведених вище. Таким чином, вважаємо цінність обліково-аналітичної інформації в управлінні – це наявність узагальнюючих показників якості, які характеризують її у достатній мірі.

До ціннісних характеристик належать:

– значущість для прийняття ефективних рішень;

– вартість – всі видатки за фактом одержання інформації.

Однак, особливе місце посідає виділення якісних вимог до обліково-аналітичної інформації. Якісні характеристики обліково-аналітичної інформації розкриваються у дослідженнях багатьох вчених, міжнародних стандартах фінансової звітності, національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку з позиції економічного та юридичного аспектів. Отже, розглянемо детально поняття «якість» та особливості формування і визначення якісних характеристик яким повинна відповідати обліково-аналітична інформація у системі управління.

Від якості обліково-аналітичної інформації буде залежати ефективність застосування аналітичних процедур у системі прийняття управлінських рішень і достовірність результатів діяльності суб'єктів господарювання, рекомендацій щодо підвищення ефективності діяльності підприємства.

Поняття «якість» розкривається з позиції різних наукових джерел та фахівців. У словнику російської мови С.І. Ожегова категорія «якість» характеризується так: «Якість – це наявність істотних властивостей, ознак, особливостей, які відрізняють один предмет або явище від інших та надають йому визначеності» [10, с. 264].

З позиції філософії, якість – категорія об'єктивна, тому що кожному предмету або процесу притаманні ті або інші властивості. Варто підкреслити, що властивості предмету або процесу існують поза волею людини, незалежно від її усвідомлення [12, с. 45].

Функціональне розуміння якості, закономірність виражати якісні характеристики через кількісні показники тісно пов'язане з практикою господарювання, економічними процесами. Один із засновників наукової дисципліни кваліметрії – Г.Г. Азгальдов – дає таке визначення якості: «Якість – складна властивість, що являє собою сукупність всіх тих і тільки тих властивостей, які характеризують отримані за споживання об'єкта результати» [12, с. 45].

Якість обліково-аналітичної інформації залежить від використаної методології її сприйняття, систематизації та узагальнення, а також від специфічних особливостей аналітичних процедур, що застосовуються у системі прийняття управлінських рішень: розв'язаності (завжди

розрахунковим або логічним способами); алгоритмічності; документальності вхідних та вихідних даних; використання тих самих даних для формування різних показників; інформаційного зв'язку аналітичних завдань; необхідності накопичення даних; регламентації термінів розв'язання завдань.

Оскільки, якість – це досить відносна категорія, необхідно пам'ятати, що якість управлінської інформації підлягає постійному контролю та перевірці менеджерами та іншими користувачами. Це потрібно, перш за все, для отримання об'єктивних результатів застосування аналітичних процедур та ефективного прийнятого управлінського рішення.

Розробка теоретико-методологічної бази оцінки якості облікової інформації неможлива без урахування зарубіжного досвіду регулювання і оцінки якості облікової інформації, міжнародних стандартів фінансової звітності, міжнародних стандартів якості ISO, положень (стандартів) бухгалтерського обліку.

Відповідно до стандарту ISO 9000-2001 «Управління якістю і забезпечення якості», якість – це сукупність характеристик об'єкта, які відносяться до його здатності задовольняти встановлені потреби і потреби, які передбачаються. Враховуючи вимоги стандартів ISO, в основу моделі оцінки якості облікової інформації повинні покладатися принципи управління якістю та загальні вимоги до неї. Стандарти серії ISO 9000 розроблено для сприяння організаціям, незалежно від їх типу та чисельності працівників, у впровадженні та забезпеченні функціонування ефективних систем управління якістю [2, с. 144].

Якість облікової інформації – це сукупність властивостей інформації, які враховують ступінь придатності, можливість і ефективність використання конкретної інформації споживачами з метою розвитку підприємства при оптимальних витратах на формування такої інформації. У стандартах ISO виділені процеси планування, управління, забезпечення та покращення якості. При цьому під забезпеченням якості варто розуміти частину менеджменту якості, яка орієнтована на створення упевненості в тому, що відповідні вимоги будуть виконані [1, с. 183].

На нашу думку, якість – це певна властивість, ознака чи риса, яка притаманна тому чи іншому явищу або процесу. Якість інформації – це сукупність властивостей, ознак, рис, якими вона володіє, сформованої відповідно до вимог та практичної корисності у системі прийняття управлінських рішень.

Вважається, що до якісних вимог належать:

– вірогідність – наближеність інформації до першоджерела або точність її передачі (відсутність випадкових або умисних спотворень інформації);

– об'єктивність – інформація, «очищена» від неминучих спотворень, які виникли при її пе-

редаванні, а також від суб'єктивних спотворень психологічного плану;

– однозначність – навіть достовірна і об'єктивна інформація повинна підлягати повторній перевірці;

– своєчасність – інформація потрібна у потрібний час і у потрібному місці;

– релевантність – характеристика ступеня відповідності змісту документа, знайденого у результаті інформаційного пошуку, змісту інформаційного запиту;

– пертинентність – характеристика ступеня відповідності змісту документа, знайденого в результаті інформаційного пошуку, інформаційній потребі, вираженій в інформаційному запиті;

– актуальність – важливість інформації у даний конкретний момент часу у прийнятті конкретного рішення.

Оскільки облікова інформація, що накопичується протягом господарської діяльності підприємства, оприлюднюється за допомогою фінансової звітності, то важливим є розкрити її якісні характеристики. Згідно з НП(С)БО 1:

1) інформація, яка надається у фінансовій звітності, повинна бути дохідливою і зрозумілою її користувачам за умови, що вони мають достатні знання та заінтересовані у сприйнятті цієї інформації;

2) фінансова звітність повинна містити лише доречну інформацію, яка впливає на прийняття рішень користувачами, дає змогу часно оцінити минулі, теперішні та майбутні події, підтвердити та скоригувати їхні оцінки, зроблені у минулому;

3) фінансова звітність повинна бути достовірною. Інформація, наведена у фінансовій звітності, є достовірною, якщо вона не містить помилок та перекручень, які здатні вплинути на рішення користувачів звітності;

4) фінансова звітність повинна надавати можливість користувачам порівнювати: фінансові звіти підприємства за різні періоди; фінансові звіти різних підприємств [9].

Передумовою зіставності є наведення відповідної інформації попереднього періоду та розкриття інформації про облікову політику і її зміни. Установлення і зміни облікової політики підприємства здійснюються підприємством, яке визначає її за погодженням з власником (власниками) або уповноваженим органом (посадовою особою) відповідно до установчих документів. Фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності складають підприємства, які відповідно до законодавства зобов'язані їх застосовувати, а також ті, які прийняли таке рішення (закріплене в обліковій політиці) самостійно [7].

МСФЗ декларують, що якісні характеристики фінансових звітів є рисами, притаманними звітам, завдяки яким інформація, викладена в них, стає корисною для користувачів. Таким чином, головним показником якості інформації

наголошується її корисність, що цілком логічно вписується у запропоноване вище визначення якості облікової інформації. Чотирма основними якісними характеристиками облікової інформації, що надається в фінансовій звітності загального призначення, за МСФЗ є: зрозумілість; доречність; достовірність; зіставність [8, с. 31].

Т.В. Круп'як вважає, що до якісних характеристик облікової інформації належать: об'єктивність, порядок та повнота (перекликаються з якісною характеристикою за МСФЗ «достовірність»), однозначність (перекликається з якісною характеристикою за МСФЗ «зрозумілість»), релевантність (перекликається з якісною характеристикою за МСФЗ «доречність») [6, с. 225].

При цьому якість інформації оцінюється за наступними ознаками: репрезентативність (при вибірковому аналізі); повнота за умови мінімального обсягу; аналітичність; достовірність; раціональність; своєчасність надходження.

В.В. Дрей серед основних якісних характеристик, що повинні бути властиві будь-якій управлінській інформації, виділяє достовірність, об'єктивність, повноту, своєчасність, суттєвість. Проте навіть, на його думку, наявність всіх перерахованих якісних характеристик у достатній мірі не завжди забезпечує ефективність використання управлінської інформації підприємстві [5, с. 20].

На думку Ф.Ф. Бутинця, для однозначного сприйняття інформації тими, хто брав участь у її підготовці, і тими, хто її використовує, інформація повинна відповідати таким вимогам: достовірність, значимість, порівнянність і постійність, суттєвість, консервативність, повнота [2, с. 145].

На думку М.А. Проданчука, якість облікової інформації визначається її здатністю бути корисною для користувачів і вимоги до облікової інформації розкриває через економічний та юридичний аспекти. Економічний аспект: доречність, суттєвість, своєчасність, достовірність, зрозумілість, зіставність. Юридичний аспект: правомірність, юридичної доказовості, своєчасність [11, с. 237].

Систематизуючи проведені дослідження, необхідно зазначити, що виділяють кількісні, якісні та ціннісні вимоги до облікової і аналітичної інформації з метою прийняття ефективних управлінських рішень підприємствами. Досліджуючи аспекти формування якісних вимог щодо облікової інформації, можна визначити їх через розкриття відповідних критеріїв, а саме: економічного, юридичного та психологічного.

Оскільки прийняття рішень – це процес, який не можливий без урахування людського фактора та застосування інтуїтивних методів, зрозуміло, що рішення приймаються керівником чи менеджером відповідної ланки, що не виключає суб'єктивності. Неможливо виключити із цього процесу психологічні аспекти, адже керівник використовує для прийняття рішення

і власну інтуїцію, сприйняття, емоційні аспекти тощо. Відповідно, прийняте рішення ним буде залежати і від психологічних критеріїв до інформаційного забезпечення. Тому, обґрунтувавши економічні та юридичні критерії до обліково-аналітичної інформації, на нашу думку, необхідно виділити та розкрити і психологічні, які повинні забезпечувати прийняття ефективних управлінських рішень з існуючих альтернативних їх варіантів.

Від психологічних критеріїв залежить результативність рішень, що приймаються і, можливо, у деяких випадках їхня вагомість є вищою, ніж економічних та юридичних критеріїв. За необхідністю ми можемо виділити такі психологічні критерії до обліково-аналітичної інформації для управління:

- активізуюча – це інформація, що сприяє визначення напряму творчого мислення керівника, до народження нових думок, які дають можливість виокремити варіанти рішення поставлених завдань в управлінні;

- евристична – це інформація, що сприяє реалізації нових думок, що призводить до активізації мислення менеджера для вибору найрезультативнішого варіанту вирішення проблеми, реалізації поставленої мети підприємством з метою прийняття ефективних управлінських рішень;

- альтернативна – це інформація, яка сприяє виникненню значної кількості думок, що призводить до виникнення декількох варіантів рішення завдання і створює велику вірогідність правильного і швидкого вибору найкращого варіанту її розв'язання з метою прийняття найбільш ефективного управлінського рішення;

- прогресивна – це інформація, що сприяє розвитку людського мислення з метою засвоєння новітніх знань та методик прийняття рішень у сфері управління.

Спираючись на проведені дослідження, на нашу думку, необхідно виділити такі характеристики критеріїв, яким повинна відповідати обліково-аналітична інформація, що потрапляє у систему прийняття управлінських рішень у розрізі економічних, юридичних та психологічних за відповідними якісними, кількісними, ціннісними групами (табл. 1).

Аналізуючи дані таблиці 1, необхідно визначити, що обліково-аналітична інформація, що є результатом функціонування системи бухгалтерського обліку, повинна відповідати вищезазначеним критеріям. Оскільки обсяги обліково-аналітичної інформації, що надходить до системи управління, можуть бути достатньо значними, однак не вся інформація буде використовуватися у процесі прийняття управлінського рішення. Зрозуміло, що, відповідно, дані характеристики дають можливість визначити і рівень підпорядкованості нормативно-правовому регулюванню через законодавчі акти, які формують вимоги до облікової інформації у звітності та інших джерелах.

Варто зазначити, що без урахування всіх характеристик, яким повинна відповідати обліково-аналітична інформація одного підприємства не буде зіставна з іншим, якщо вони функціонують у різних сферах підприємництва. Окрім того, на нашу думку, система критеріїв, що наведена у таблиці 1, дає більш ширшу характеристику вимог до обліково-аналітичної інформації не тільки в аспектах кількості, цінності, якості, а й юридичних та психологічних вимог.

Доповнені нами психологічні критерії відображатимуть наявність у процесі прийняття рішень суб'єктивності – людського фактора. Без цього процес прийняття рішення не можливий, психологічні критерії також впливатимуть і на формування цілей системи управління. Адже менеджер, враховуючи внутрішні і зовнішні ринкові умови, формує цілі, досягнення яких забезпечить належний рівень функціонування підприємства у довгостроковому періоді.

Висновки. Розкриваючи організаційні та методичні підходи до обліково-аналітичного

забезпечення управлінської діяльності підприємств, обґрунтовано характеристику вимог до обліково-аналітичної інформації у розрізі економічних, юридичних і психологічних критеріїв з метою підвищення ефективності прийняття управлінських рішень. Юридичні та психологічні критерії стануть основним інструментарієм у забезпеченні ефективної організації управління на основі нефінансових показників інтегрованої звітності. Запропонований комплекс критеріїв матиме безпосередній вплив на ефективність прийняття управлінського рішення. Якщо інформація не буде відповідати хоча б одному із критеріїв, використання її в системі управління призведе до прийняття неефективних рішень. На нашу думку, узагальнення проведених нами досліджень сприяє формуванню моделі впливу організації системи бухгалтерського обліку на формування обліково-аналітичної інформаційної бази з метою задоволення потреб управління.

Таблиця 1

Характеристики критеріїв щодо обліково-аналітичної інформації для управління

Група вимоги	Характеристика вимог
Економічні критерії	
Якісні	Своєчасність – інформація потрібна у потрібний час і у потрібному місці
	Релевантність – характеристика ступеня відповідності змісту документа, знайденого в результаті інформаційного пошуку, змісту інформаційного запиту
	Достовірність – це інформація високої якості, в якій відсутні суттєві помилки або перекручення
	Доречність – здатність інформації впливати на прийняття управлінських з метою оцінки отриманих результатів та прогнозування
	Вірогідність – наближеність інформації до першоджерела або точність її передачі (відсутність випадкових або умисних спотворень інформації)
	Зіставність – можливість порівнювати інформацію
	Зрозумілість – однозначне трактування отриманої інформації її користувачами
Кількісні	Повнота – відповідний обсяг інформації, що дасть змогу прийняти управлінське рішення
	Достатність – відповідний інформації, достатня для прийняття управлінського рішення
Ціннісні	Значення для прийняття управлінських рішень
	Вартість – затрати на одержання інформації та її обробку, приведення до відповідного вигляду для прийняття управлінських рішень
	Актуальність – важливість інформації у даний конкретний момент часу для прийняття управлінських рішень
Юридичні критерії	
Юридичні	Правомірність – інформація, що відповідає нормативно-правому полю і не я суперечить чинному законодавству
	Юридична однозначність – інформація, що не підлягає повторній перевірці
	Доказовість – інформація, що забезпечує правильність прийняття рішення, без викривлень
	Юридична об'єктивність – інформація, яка є не спотворена суб'єктивними чинниками
Психологічні критерії	
Психологічні	Евристичність – сприяння активізації мислення керівника для вибору найрезультативнішого варіанту вирішення поставлених завдань підприємством з метою прийняття ефективних управлінських рішень
	Активність – визначення напряму творчого мислення керівника, для народження нових думок, які дають можливість виокремити варіанти ефективних рішення в управлінні
	Альтернативність – виникнення декількох варіантів рішення завдання з великою вірогідністю правильного і швидкого вибору найкращого варіанта її розв'язання з метою прийняття найбільш ефективного управлінського рішення
	Прогресивність – сприяння розвитку людського мислення з метою засвоєння новітніх знань та методик прийняття рішень у сфері управління

Джерело: розроблено автором

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Будько О.В. Шляхи забезпечення якості облікової інформації / О.В. Будько // Економічний аналіз: зб. наук. праць. / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: С. І. Шкарабан (голов. ред.) та ін. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2013. – Том 14. – № 2. – С. 183-187. – ISSN 1993-0259.
2. Бутинець Ф.Ф. Інформаційні системи бухгалтерського обліку: [підруч.] / Ф.Ф. Бутинець, 2-ге вид., переробл. і доповн. – Житомир: ПП «Рута», 2002. – 544 с.
3. Волошин В.С. Оцінювання корисності економічної інформації в процесі прийняття управлінських рішень. / В.С. Волошин // Вісник національного університету водного господарства та природокористування, 2012. – Випуск 3(59), Серія «Економіка». – С. 41-46.
4. Гринь В.П. Удосконалення методики економічного аналізу в сучасному комп'ютерному середовищі [Електронний ресурс] / В.П. Гринь, С.М. Кісіль. – Режим доступу: www.nbu.gov.ua. – 2011. – С. 48-55.
5. Дрей В.В. Оцінка управлінської інформації підприємства за її якісними характеристиками / В.В. Дрей // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. – № 4, Т. 3 – С. 20-24.
6. Круп'як Т.П. Аналіз інформаційних потреб підприємства / Т.П. Круп'як // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 1(79). – С. 220-227.
7. Мискін Ю. Удосконалення методики управлінського аналізу / Ю. Мискін. – Збірник наукових праць: економічний аналіз, 2011. – Випуск 9. Частина 2. – С. 323-327.
8. Міжнародні стандарти фінансової звітності. 2004 [пер. з англ. / за ред. С.Ф. Голова]. – К.: ФПБАУ, 2005. – Ч. І. – 1304 с.
9. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затв. наказом Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 р. № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
10. Ожегов С.И. Словарь русского языка. / С.И. Ожегов. – Изд. 7-е, стереотип. – М.: «Сов. Энциклопедия», 1968. – 900 с.
11. Проданчук М.А. Роль та місце облікової інформації в управлінській діяльності бізнесом підприємства та інструментарій забезпечення її якості: [монографія] / М.А. Проданчук // Науковий вісник Буковинського фінансово-економічного університету. – С. 231-238.
12. Сіменко І.В. Якість процесу прийняття управлінських рішень: визначення етапів та послідовності аналітичних процедур [Електронний ресурс] / І.В. Сіменко. – Режим доступу: www.nbu.gov.ua. – 2010. – С. 45-53.